

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. II. An pœnitens non interrogatus teneatur per se fateri
consuetudinem peccandi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

CAPVT II.

An penitens non interrogatus teneatur per se fateri consuetudinem peccandi?

SYMMARIVM.

Proponitur quæstio prius decidenda. num. 7.

Quid intelligatur nomine consuetudinis pro præfenti? n. 8.

Consuetudo peccandi non est habitus peccati. n. 9.

Non datur per se obligatio confitendi consuetudinem peccandi, quamvis per accidens possit dari. n. 10.

Datur hæc obligatio, quando consuetudo affert secum periculum proximi peccati. n. 11.

Consuetudo iurandi falso absque advertentia ad falsitatem debet explicari in confessione. n. 12.

Etiã est aperienda consuetudo iurandi absque advertentia ad veritatem. num. 13.

Quid senserit P. Vazquez? n. 14.

An opinio opposita sit probabilis? n. 15.

7. **S**ed ante quam ad resolutionem huius quæstionis accedamus, oportet præmittere aliam, scilicet, An penitens, quando habuit consuetudinem peccati & iam confessus est omnia peccata contenta in tali consuetudine, & postea reincidit aliquoties, teneatur, cum hæc vltima peccata confitetur, fateri etiã præfatam consuetudinem, etiã confessario non interrogante?

8. Præmittendum est, quid sit consuetudo. In qua tria concurrunt: nempe multitudo actuum, habitus, & aliquando voluntas retinendi consuetudinem, siue formalis, quando quis

actu positivo vult illam retinere; aut virtualis, & interpretativa, quando quis cognoscens, se esse obligatum ad resistendum consuetudini, non vult illi resistere.

9. Quidam Recentiores dixerunt, consuetudinem esse habitum peccati. Quod falsum est: Consuetudo enim peccandi est peccatum: habitus autem non est peccatum vltimus. Consuetudo ergo peccandi nihil aliud est, quam ipsa multitudo peccatorum. Quando autem adiungitur voluntas expressa, aut interpretativa retinendi consuetudinem, tunc est novum peccatum distinctum ab ipsa consuetudine.

10. Aliqui cum Sylvestro verbo, *confessio* i. quæst. 9. affirmant circumstantiam consuetudinis necessario esse confitendam, vt status conscientie penitentis manifestetur confessario. Dicendum tamen est, per se non requiri, quod penitens confiteatur consuetudinem; per accidens autem, quando consuetudo est novum peccatum propter aliquam specialem rationem, aut est occasio proxima peccati, consuetudinem ipsam necessario confitendam esse. Ita P. Suarez de Pœnit. disp. 22. sect. 4. num. 15. attentis ijs, quæ docet tom. 2. de Relig. tract. 2. lib. 3. de iuram. cap. 8. num. 5. Lugo Card. de Pœnit. disp. 16. sect. 4. § 7. num. 204. P. Martinus Perez disp. 33. de Pœnit. sect. 2. à num. 8. & alij. Et ratio prioris partis est: quia peccata præterita sæpius repetita, (in hac repetitione consistit consuetudo) & iam confessioni exposita non addunt novam malitiam peccatis postea commissis.

11. Posterior pars conclusionis probatur, declarando esse aliquas consuetudines, vel quibus adiungitur nova voluntas expressa, aut interpretativa retinendi eas; vel quæ speciali ratione afferunt periculum proximum peccandi. Quod appositis

Rrrr 2   excm-

exemplis declarabitur. Sunt enim aliqua consuetudines, quae incipiunt per repetitionem actionum, quae sunt peccata venialia, & solent ita crescere, ut afferant periculum proximum incidendi in peccata laethalia. Talis est consuetudo iurandi, quae incipit cum advertentia iurandi semper verum, & paulatim laxata conscientia crescit, ita ut exponat periculo peierandi modo inferius explicando. Talis etiam est consuetudo maledicendi, sive dicendi verba execratoria, quae communis esse solet faminis iracundis; quae consuetudo incipere solet repetitione eorum verborum sine desiderio damni prolata; & paulatim solet crescere ex laxitate conscientiae, ita ut constituat peccatorem in periculo proximo maledicendi ex animo. Similiter procedere solet consuetudo detractionis, quae licet incipiat circa levia, crescere solet usque ad periculum detractionum gravium.

12. Et quod attinet ad consuetudinem iurandi, dupliciter potest se habere. Primò, ita ut cogat, sive inclinet ad iuramenta falsa frequentanda, sine advertentia falsitatis eorum; & licet iuramenta ipsa non sint nova peccata in se, sed in causa praevisa, scilicet in ipsa consuetudine; tamen consuetudo ipsa, quatenus inducit periculum incidendi in ea iuramenta falsa est novum peccatum, & ideo necessario confitendum. Et quamvis ipsa iuramenta non sint nova peccata, ut dictum est; quia tamen reinvent deformatam obiectivam afferendi nomen Dei ad confirmandam falsitatem, quamvis inadvertenter, tenetur homo ad compescendam causam, sive occasionem proximam proferendi illa.

13. Secundò. Consuetudo iurandi ita se habet, ut inclinet ad frequentanda iuramenta sine examine veritatis, & cum advertentia eius defectus examinis. Et tunc omnia iuramenta,

sive vera, sive falsa, sunt peccata laethalia; & consuetudo cognita tanquam occasio proxima eorum, est etiam peccatum mortale, si non intendatur destrui, ex quo cognita est ut talis, & tunc etiam talis consuetudo, dum cognoscitur afferre periculum sic peccandi, necessario confitenda est. Nam sicut concubinarius non solum peccat laethaliter machando, sed etiam retinendo concubinam domi potens illam expellere; & ideo debet confiteri retentionem concubinae tamquam occasionem proximam; ita similiter, qui habet consuetudinem iurandi modo proximè dicto, non solum peccat iurando, sed etiam retinendo eam consuetudinem, quae sibi affert periculum proximum incidendi in ea iuramenta; & ideo retentio consuetudinis confitenda est. Quod proportionem servata dicendum est circa consuetudinem dicendi verba execratoria, & detractionis.

14. Ideò P. Vazquez tom. 4. in 3. part. quaest. 91. art. 1. dub. 3. num. 4. *Vazq.* cum dixisset, poenitentem per se non teneri ad confitendum consuetudinem peccandi, subiungit: *Quamvis si confessarius interroget, teneatur respondere, etiam si ipse alias bene dispositus accedat ad sacramentum; quia non satis est ita bene dispositus accedere, sed oportet, ut confessario constet. Unde si ipse ut sciat hanc dispositionem, interroget consuetudinem: tenetur poenitens respondere, quia tenetur ipsum confessari unam certiore facere sua dispositionis. Et cum ille sit humanus iudex, ut ex iis circumstantiis cognoscat hanc rem usam habet ius.*

15. P. Martinus Perez tom. de poenitentia (quem edidit in lucem ann. 1654.) disp. 33. sect. 2. n. 20. agens de ea opinione Ioannis Sancij, ait: *Unde existimo, contrariam sententiam (Ioannis Sancij) in praxi esse valde improbabilem, et nullo modo tenendam, quia*

quia ex illa sequuntur gravissima in convenientia in maximum, & manifestum damnum animarum, ut infra dicam.

CAPVT III.

Ostenditur falsitas propositionis damnatae.

SVMMARIVM.

Prima demonstratio ex eo, quod confessarius debeat formare iudicium, saltem probabile de dispositione penitentis. n. 16. & 17.

An penitens teneatur exponere quidquid Confessarius iure potest interrogare? n. 18.

Quid de mente P. Suariz? num. 19. & seq.

Secunda demonstratio ex iure confessarij ad vitanda peccata in futurum. n. 22. & 23.

Demonstratio tertia ex levitate fundamenti ad propositionem damnatam. num. 24.

Sape est obligatio exponendi peccatum iam confessum. n. 25. & 26.

Vltima ratio ex consuetudine afferente periculum peccandi. n. 27.

16. **O**stenditur primo. Cum confessarius non possit absolvere penitentem, nisi recte dispositus, ad hoc vt absolvat, debet habere credulitatem saltem probabilem de recta dispositione penitentis: habet ergo ius inquirendi, an penitens habeat propositum non peccandi. Tum sic: confessarius dubitans de hoc proposito, propter tepiditatem, qua penitens illud significat, aut propter aliam circumstantiam: debet aliquam diligentiam praestare ad examinandum id propositum non peccandi; cum ergo diuturna consuetudo peccandi soleat difficiliorem reddere efficaciam pro-

positi, poterit interrogare de tali consuetudine, & de animo illam amputandi, vt ita cognoscat, quale sit propositum penitentis, & an ille sit recte dispositus.

17. Ex quibus sic instruitur argumentum. Confessarius habet ius inquirendi, & interrogandi, quae conducunt ad cognoscendum propositum non peccandi, quod affert penitens: sed ad hoc conducit, an habeat consuetudinem peccandi taliter, & quem animum habeat illam amputandi: ergo habet ius interrogandi, an habeat consuetudinem peccandi taliter, & quem animum habeat amputandi illam.

18. Dices. Plures sunt Authores graves, qui docent, quidquid confessarius iure suo potest interrogare, teneri penitentem, etiam non interrogatum, confiteri: sed, vt supra diximus, penitens per se non tenetur confiteri consuetudinem, quando ipsa non affert periculum proximum incidendi in peccata laethalia: ergo confessarius iure suo non potest id interrogare; & consequenter nec penitens tenetur respondere.

19. Maior probatur. Nam P. Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 22. sect. 3. nu. 10. ait: *In hoc iudicio quidquid penitens tenetur dicere interrogatus a Iudice, tenetur ipse sua sponte confiteri; quia hoc iudicium non est coactum sed voluntarium, & interrogatio confessoris non addit obligationem, sed illam potius supponit: ideo enim confessor iuste interrogat, quia penitens habet obligationem confitendi.* Filguera in expositione huius propositionis damnatae attribuit illam P. Suariz: ad quod inductus est autoritate Patris Moya, qui tom. 1. tract. 3. disp. 3. quaestione 5. cap. 2. §. 1. propter hunc textum existimat, P. Suarium dedisse fundamentum ad eam opinionem Sancij propugnandam, ita vt penitens non te-

Suar.

Filg. Moya.

nea-